

SKUPNOST NARAVNIH PARKOV
Slovenije

KVIZ SKUPNOSTI NARAVNIH PARKOV SLOVENIJE ŽIVLJENJE V IN OB VODI

Ponovno pozdravljeni mladi parkoslovci – raziskovalci naravnih parkov Slovenije!

Dobrodošli v pestrem vodnem svetu.

Pred vami je 2. sklop nalog, kjer boste raziskovali zanimivosti značilnih predstavnikov vodnih ekosistemov. Tokrat se boste podali v odkrivanje vodnega sveta Parka Škocjanske jame, Krajinskega parka Sečoveljske soline, Krajinskega parka Radensko polje, Kozjanskega regijskega parka in Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera. V pomoč naj vam bodo povezave do spletnih strani posameznega naravnega parka.

Vsaka naloga ima geslo. Ko boste opravili vse naloge in zbrali vsa gesla, si boste prislužili priznanje Parkoslovec ali Parkoslovka šolskega leta 2024/2025.

Obilo zabave pri raziskovanju življenja v in ob vodi!

KRAJINSKI PARK PIVŠKA PRESIHAJOČA JEZERA

Življenje z ritmom jezera ...

Vodna dinamika Pivških jezer se kaže na različne načine, to pa se odraža v **veliki biotski pestrosti**. Zaradi prepleta igre vode, človeka, ki goji ekstenzivno rabo travnikov in pašnikov, ter submediteranske lege najdemo tu izjemno raznolikost rastlinstva in živalstva. V raznovrstnih življenjskih okoljih, to so mokrotni in suhi travniki, grmišča, gozd in kraške jame, najdemo posebneže, ki se na tem območju pogosto pojavljajo.

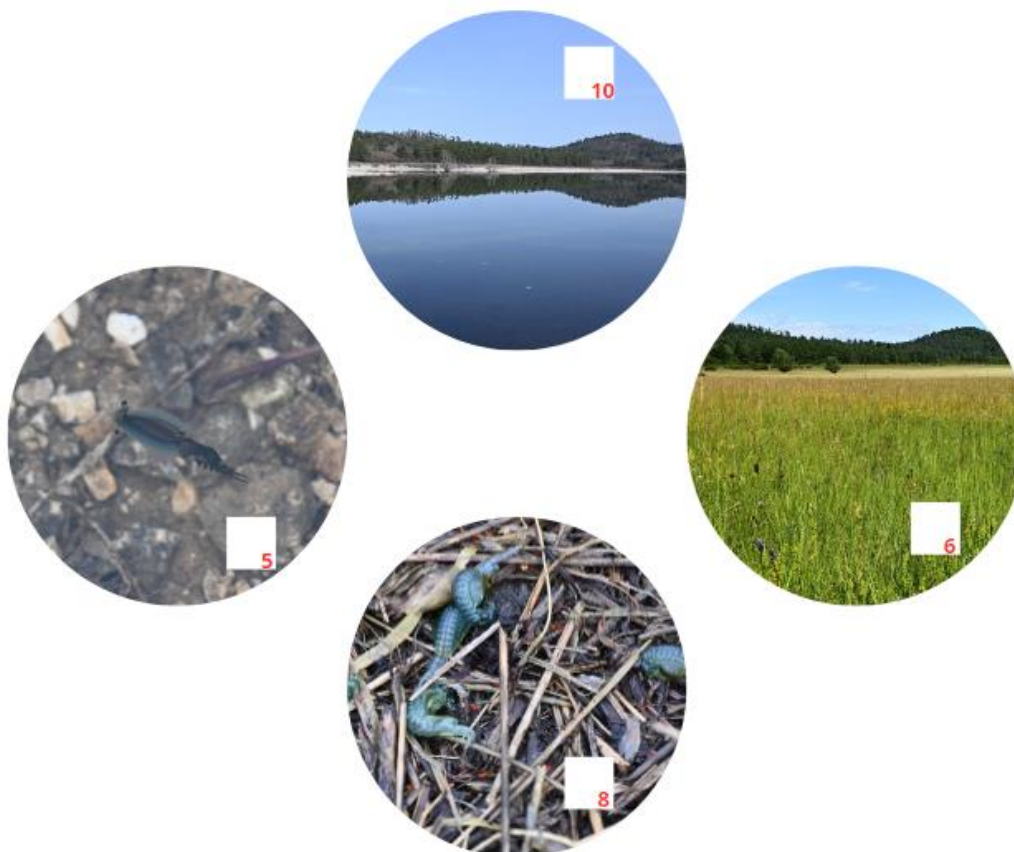
Z letošnjo nalogo boste Parkoslovci spoznali življenje v in ob Pivških presihajočih jezerih ter malega posebneža, ki živi le na območju Pivških jezer.

NALOGA: Na izmenjavo vodnega in suhega okolja so močno navezane rastline in živali, ki jih srečamo na Pivških jezerih. Najprej obkroži prava imena rastlin in jih smiselno razporedi v kvadratka, ki prikazujeta suho in mokro podobo jezera (namig: ena izmed naštetih uspeva v obeh okoljih).

Za rastline v jezeru prihod vode pomeni zaključek njihove vegetacijske dobe. To je povsem drugače za nekatere živalske vrste. Poseben predstavnik rakcev po prihodu vode v jezero šele začne svoj življenjski cikel - to je kraški škrgonožec. Njegov razvojni krog razišči v naslednji nalogi.

Spodnje sličice prikazujejo posamezna okolja v katerih se nahaja kraški škrgonožec. Zapisi spodaj opisujejo v kakšni obliki preživi rakec skozi cikel. Tvoja naloga je da povežeš okolje z opisom razvojne faze rakca.

I: Jajčeca kraškega škrgonožca so odporna na sušo. V usedlinah na jezerskem dnu lahko mirujejo več let.

J: Ob usihanju jezera se rakci zgostijo v preostalih vodnih kotanjah, na koncu pa ostanejo le blazinice izsušenih rakcev.

K: Ko se jajčeca napojijo z vodo, se lahko že v enem dnevu začnejo izlegati mladi osebk, prvi so večinoma samci.

L: V 2-3 tednih rakci odrastejo in se začnejo razmnoževati. Samice lahko vsakih nekaj dni odložijo od 20 do 300 jajčec.

GESLO:

KRAJINSKI PARK RADENSKO POLJE

Preobrazba – iz vode na kopno

Krajinski park Radensko polje sestavlja 4 km² veliko kraško polje, ki je eno od devetih manjših izrazitih kraških polj v Sloveniji, in dvignjen, večinoma gozdnat obod. Po polju tečejo vodotoki Dobravka, Zelenka in Šica, ki se podzemno pretakajo proti izvirom Krke. Kadar vode prestopijo svoje bregove, se polje spremeni v jezero. Območje Radenskega polja imenujemo presihajoče jezero. Radensko polje ponuja ugodne življenjske razmere različnim vrstam dvoživk. Na Radenskem polju je bilo do 13 vrst dvoživk, od katerih so vse ogrožene in uvrščene na Rdeči seznam.

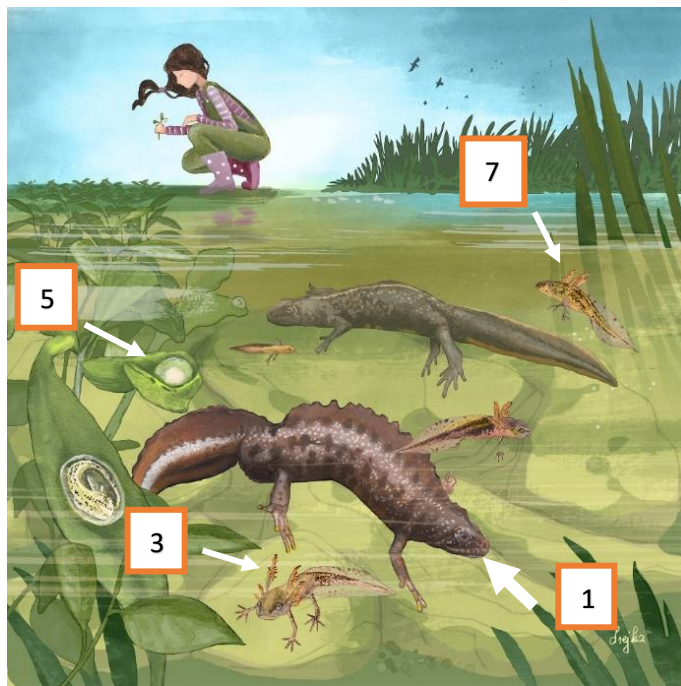
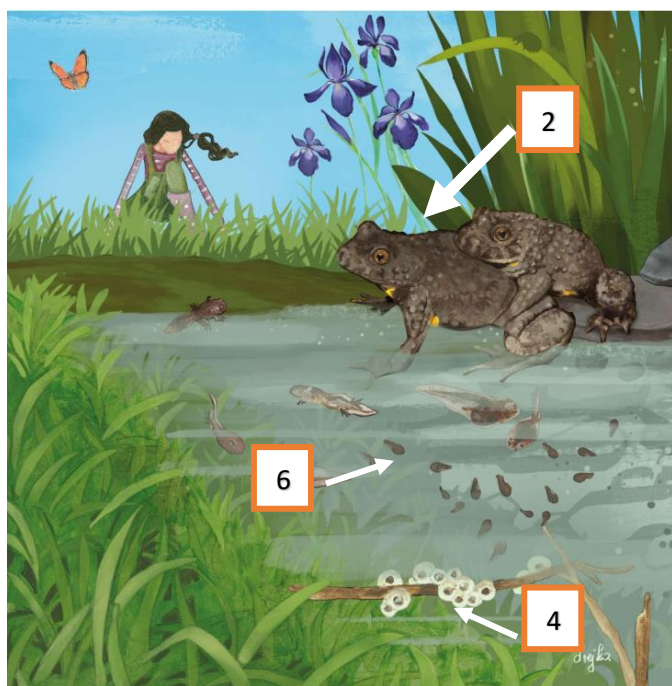

Poglejmo, kako dobro poznaš življenje dvoživk v fazi, ko so neposredno vezane na vodo.

1. Naloga: Kateri dve dvoživki sta na ilustracijah?

- A. veliki pupek in navadna krastača
- B. črni močeril in hribski urh
- C. veliki pupek in hribski urh
- D. planinski močerad in nižinski urh

Kot že ime samo pove, dvoživke del življenja preživijo v _____ in del na _____.

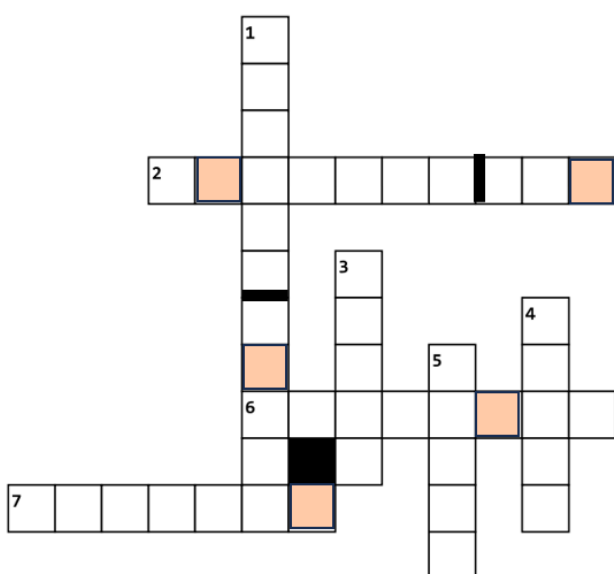

2. Naloga: Na ilustracijah lahko opaziš prikaz razvojnega kroga dvoživk. Reši križanko tako, da poimenuješ različne stopnje razvoja repate in brezrepe dvoživke (označeno s puščicami na ilustracijah).

Pomoč pri reševanju križanke najdeš na spletni strani:

https://www.ckff.si/javno/publikacije/zivljenjski_krog_dvoživk_2007.pdf

Razvojni krog dvoživk

Navpično:	Vodoravno
1: vrsta repate dvoživke	2: vrsta brezrepe dvoživke
3: organ za dihanje pod vodo	6: Stopnja pred preobrazbo v mlado brezrepo dvoživko
4: Skupek jajc	7: Stopnja pred preobrazbo v mlado repato dvoživko
5: samica ga zavije v list vodne r	

Iz črk, ki se nahajajo v obarvanih poljih križanke, sestavi smiselno besedo, povezano s pravilnim odnosom človeka do dvoživk in narave nasploh.

GESLO:

--	--	--	--	--

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

Rožnata ptica na obisku

Na skrajnem jugozahodnem delu Slovenije, v južnem delu občine Piran, tik ob meji z Republiko Hrvaško leži Krajinski park Sečoveljske soline. Na naplavinah reke Dragonje se razteza približno 700 ha veliko zavarovano območje, kjer se varuje naravne vrednote Sečoveljskih solin in ohranja biotsko raznovrstnost.

*Sledi podrobnejši opis območja in rožnate ptice, ki območje obiskuje zlasti v jesenko-zimskem obdobju. Besede, ki so v besedilu **poudarjene**, poiščite v mreži črk na drugi strani. V mreži črk so besede zapisane vodoravno, navpično in diagonalno, ena iz desne proti levi. Črke, ki bodo ostale tvorijo geslo naloge.*

Krajinski park Sečoveljske soline je območje, kjer si preteklost in sedanjost še vedno podajata roko. **Sol** se še danes prideluje s pradačnim načinom solinarjenja, ki je nekaj posebnega celo v sredozemskem merilu. Tradicionalno ročno pobiranje soli zagotavlja tudi razmere, ki omogočajo **ohranjanje** najpomembnejše naravne dediščine Sečoveljskih solin.

Leta 1993 so Sečoveljske soline razglasili kot **Ramsarsko mokrišče**, pod okriljem konvencije o varovanju mokrišč mednarodnega pomena, predvsem kot prebivališča močvirskih ptic. Sečoveljske soline so najbolj poznane ravno po pticah, saj je bilo doslej opaženih **več** kot 300 različnih **vrst**, med njimi so mnoge zelo **redke vrste**. Zaradi nekaterih kot so na primer mala bela čaplja, beločeli deževnik, sabljarka in plamenec, je bilo območje vključeno tudi v **omrežje Natura** 2000, evropsko ekološko omrežje namenjeno ohranjanju biotske raznovrstnosti.

Plamenci – rožnati odrasli in sivkasti mladostni osebki. foto: Iztok Zuoan

Plamenec (*Phoenicopterus ruber*), pogosto poimenovan kar flamingo, je **selivka** in lahko prepoznavna vrsta vodne ptice, ki se v notranjosti Slovenije pojavlja zelo redko. Sečoveljske soline so zanj **postojanka** na selitveni poti. Ker je vrsta na območju lahko prisotna tudi v zimskih mesecih, jo hkrati uvrščamo še med t.i. **prezimovalke**.

Zadržuje se na območju

Fontanigge.

V opuščeni solni bazeni s povišano **slanostjo** najde obilo hrane. Posebej oblikovan kljun z dlakastimi ploščicami in grob jezik mu omogočata **precejanje vode**, ločevanje **blata** od alg, rakcev, majhnih žuželk in školjk. Ravno hrana, **solinski rakec** (*Artemia parthenogenetica*) in nekatere **alge**, ki vsebujejo velike količine oranžnih barvil, povzroči značilno rožnato obarvanost perja pri odraslih osebkih.

Solinski rakec, foto: Iztok Škornik

S	E	L	I	V	K	A	S	O	L	P	P	R
P	O	S	T	O	J	A	N	K	A	R	R	E
M	S	L	A	N	O	S	T	O	K	E	E	D
E	G	G	I	N	A	T	N	O	F	Z	C	K
O	H	R	A	N	J	A	N	J	E	I	E	E
V	E	Č	V	R	S	T	R	I	Š	M	J	V
R	A	M	S	A	R	K	Č	A	V	O	A	R
O	M	R	E	Ž	J	E	I	P	B	V	N	S
N	A	T	U	R	A	L	A	R	L	A	J	T
K	R	A	J	I	N	S	K	I	A	L	E	E
P	A	R	K	V	O	D	E	M	T	K	E	N
P	L	A	M	E	N	E	C	I	A	E	E	H
A	L	G	E	M	O	K	R	I	Š	Č	E	C

Krajinski park
Sol
ohranjanje
Ramsar
Mokrišče
Več vrst
Redke vrste
Omrežje
Natura
Plamenec
Selivka
Postojanka
Prezimovalke
Fontanigge
Slanost
Precejanje
Vode
Blata
Solinski rakec
Alge

GESLO:

--	--	--	--	--	--	--	--

--

--	--	--	--	--	--	--	--

Vabljeni k ogledu filma o mokriščih na selitvenih poteh ptic, kjer lahko preverite še geslo.

[Vimeo.com](https://vimeo.com)

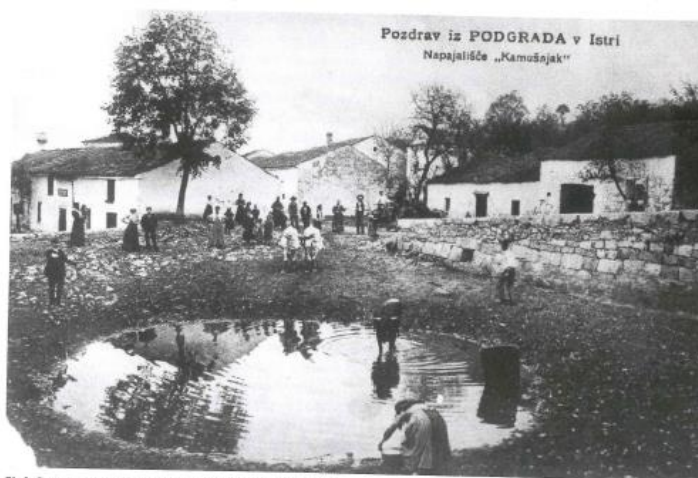

PARK ŠKOCJANSKE JAME

Kali

<https://www.park-skocjanske-jame.si/>

Voda je izoblikovala čudovit svet Škocjanskih jam, ki so danes vpisane na Unesco seznam svetovne dediščine, vpisane pa so tudi v Ramsarsko konvencijo kot podzemno mokrišče. Dejstvo, da voda pronica skozi tla, teče pod zemljo in izoblikuje nenavadne oblike pomeni, da je na površju ne ostane prav dosti. Za vodo prepustna kraška tla ne dopuščajo velikih vodnih teles, kot so reke, potoki in jezera. Na Krasu mozaično pokrajino sestavljajo gozdovi, travniki in polja ter med njimi umeščena mala mokrišča - kali, ki so jih ljudje v preteklosti zgradili za svoje preživetje. Voda iz kalov je služila številnim

Sl. 8: Lokva Kamušnjak v Podgradu z začetka 20. stoletja.

hišnim opraviлом, kot so pranje, zalivanje, napajanje, izdelovanje ledu, ipd., pri kalih pa so se ljudje tudi družili. Še posebej v okoljih, kjer primanjkuje vode, so ujeto deževnico čuvali kot največje bogastvo.

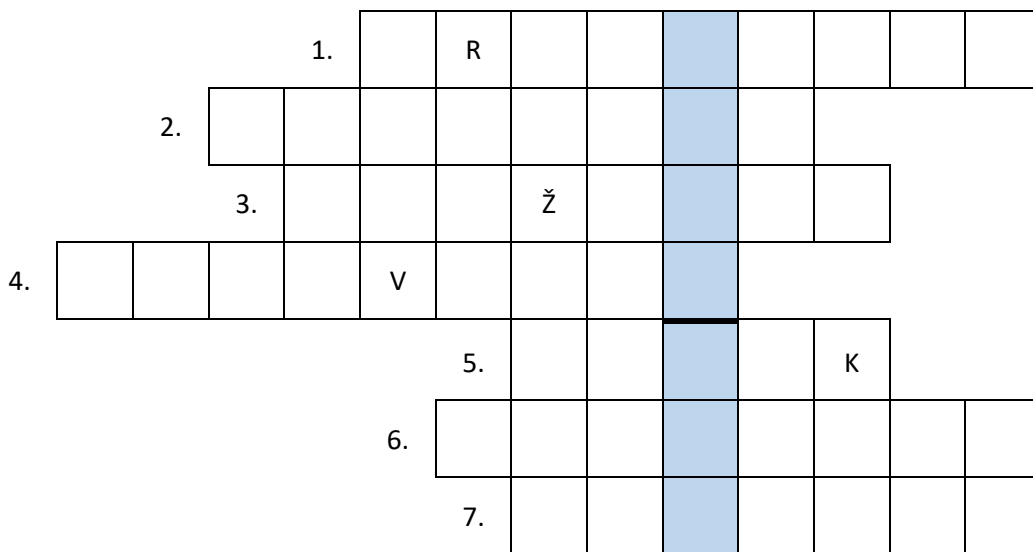
Kali se danes sicer ne uporabljajo več kot vodni vir za živino in ljudi, a njihova vloga še vedno ostaja pomembna, regionalno namreč sestavljajo mrežo vodnih biotopov, ključno za obstoj številnih živalskih in rastlinskih vrst. Zato je izredno pomembno, da vanje ne

vnašamo tujerodnih živali in rastlin, saj s tem povzročimo izginotje domorodnih vrst. V Parku Škocjanske jame in našem biosfernem območju, kale redno obnavljamo in vzdržujemo. S tem skrbimo tudi za ohranjanje kulturne dediščine. Obnovljeni kali služijo napajanju divjadi, ptic in opraševalcev, svoj dom pa v njih najdejo tudi dvoživke.

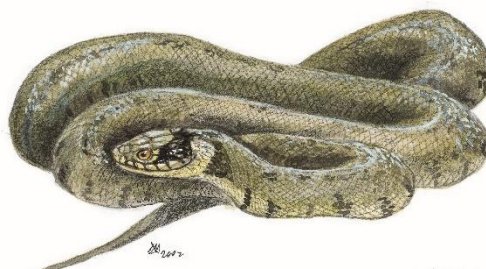

Več o kalih: <https://www.park-skocjanske-jame.si/vsebina/projekti-in-raziskave/renature>

Reši križanko!

1. Kraška tla, ki ne zadržijo vode so _____ tla.
2. Največja žaba v Sloveniji, spomladi se množično seli čez ceste.
3. Največja žaba v Sloveniji, spomladi se množično seli čez ceste.
4. Največja žaba v Sloveniji, spomladi se množično seli čez ceste.
5. Največja žaba v Sloveniji, spomladi se množično seli čez ceste.
6. Kača, ki ima rada vodo.

3. Včasih so bili kali sredi vasi prostor za ____.
4. Vir vode, s katero se kali napajajo.
5. Repata dvoživka.
7. Žival, ki spi v Škocjanskih jamah, ob žeji pa se lahko pride napajat v kal.

GESLO:

--	--	--	--	--	--	--

Geslo vam pove, kje v Parku Škocjanske jame si lahko ogledate 2 kala in morda vidite živali, ki so omenjene v križanki.

Kozjanski
park

KOZJANSKI PARK

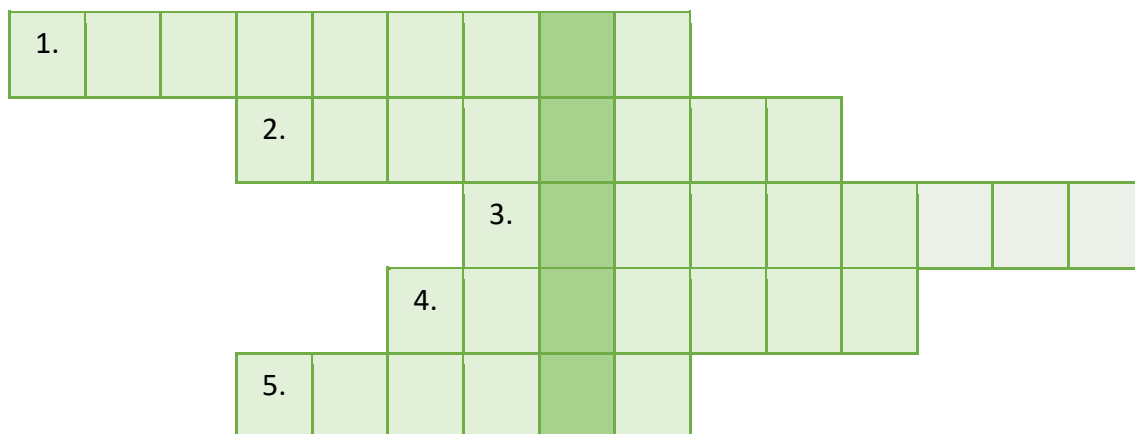
Izumrla vrsta se je vrnila v slovenske vode

www.kozjanski-park.si

Ob in v vodah ne živijo samo ribe, raki, dvoživke, postranice, vrbnice, pijavke, kačji pastirji... Voda in obvodno rastlinstvo so dom tudi številnim drugim vrstam – pticam, sesalcem. V naši nalogi bomo spoznali vrsto, ki je bila pred dvema stoletjema zaradi lova in preganjanja iztrebljena iz slovenskih in večine evropskih voda in je že skoraj veljala za izumrlo. Sedaj se je vrsta vrnila v naše vode in skrbi za ohranjanje naravnega ravnovesja.

Reši križanko, v potemnjenem navpičnem stolpcu dobiš ime živali, ki jo iščemo.

1. Napiši ime rastline, ki sestavlja pas obvodnega rastlinstva.
2. Katera vrsta ptice si v brežino izkoplje gnezditveni rov?
3. Kater vrsta plazilca živi ob in v vodi?
4. Katera vrsta ribe preživi dan zakopana v pesek?
5. Katera zver zelo veliko časa preživi v vodi, kjer lovi svoj plen?

Kako imenujemo glodavca, ki se je po dveh stoletjih vrnil v potoke, reke, ribnike in jezera Kozjanskega parka? Prepiši črke iz stolpca in dobil boš geslo.

GESLO:

--	--	--	--	--

SKUPNOST NARAVNIH PARKOV Slovenije

ŽIVLJENJE V IN OB VODI

Čestitamo, uspelo vam je! Rešili ste vse naloge drugega sklopa. S tem ste dobili pet gesel, ki jih vnesite v spodnje kvadratke in sestavite končno geslo drugega sklopa.

KRAJINSKI PARK PIVŠKA PRESIHAJOČA JEZERA

								6						1			
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	---	--	--	--

KRAJINSKI PARK RADENSKO POLJE

	2			
--	---	--	--	--

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

							3										
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PARK ŠKOCJANSKE JAME

		4					
--	--	---	--	--	--	--	--

KOZJANSKI PARK

			5	
--	--	--	---	--

KONČNO GESLO DRUGEGA SKLOPA:

...	1	2		D	3	4	5	6	...
-----	---	---	--	---	---	---	---	---	-----

